

Pressmeddelande

Luxemburg den 15 september 2020

EU:s utsläppshandelssystem: gratis utsläppsrätter måste riktas bättre, säger EU:s revisorer

Gratis utsläppsrätter utgör fortfarande mer än 40 % av alla utsläppsrätter inom ramen för EU:s utsläppshandelssystem med utsläppstak, enligt en ny rapport från Europeiska revisionsrätten. De gratis utsläppsrätter som tilldelats industri-, luftfarts- och, i vissa medlemsstater, elsektorerna har inte varit tillräckligt väl riktade. Dessutom avtog minskningstakten för koldioxidutsläppen kraftigt inom elsektorn. Kommissionen måste uppdatera sitt förfarande för riktning av gratis utsläppsrätter för att återspegla Parisavtalet och den senaste utvecklingen.

I princip fungerar EU:s utsläppshandelssystem på så sätt att ett pris sätts på koldioxidutsläpp och utsläppsrätter auktioneras ut. Auktionsinkomster ger också intäkter till klimatåtgärder. Inom EU:s utsläppshandelssystem används gratis utsläppsrätter för att motverka att EU-företag flyttar sin verksamhet till tredjeländer med lägre miljönormer, eftersom detta skulle leda till färre investeringar i EU och ökade globala utsläpp. Detta kallas "koldioxidläckage". Industri- och luftfartssektorerna erhåller gratis utsläppsrätter, vilket inte är fallet för de flesta verksamhetsutövare inom elsektorn eftersom de anses kunna överföra koldioxidkostnader direkt på konsumenterna. Men i de åtta medlemsstater som hade en BNP per capita som var lägre än 60 % av EU-genomsnittet erhöll elsektorn gratis utsläppsrätter för att möjliggöra moderniseringar.

"Gratis utsläppsrätter ska riktas mot de sektorer där möjligheten att överföra koldioxidkostnader på konsumenterna är som minst", sade Samo Jereb, den ledamot av revisionsrätten som ansvarar för rapporten. "Men så är inte fallet. Sektorer som står för över 90 % av industriutsläppen anses löpa lika stor risk för koldioxidläckage och fortsätter erhålla stora andelar gratis utsläppsrätter. Om inte tilldelningen av gratis utsläppsrätter riktas bättre kommer EU inte att kunna ta tillvara alla de fördelar som utsläppshandelssystemet kan medföra för minskningen av koldioxidutsläpp och för de offentliga finanserna."

Revisorerna konstaterade att de elsektorer som erhöll gratis utsläppsrätter för att investera i moderniseringar gjorde betydligt långsammare framsteg mot att minska koldioxidutsläppen än elsektorerna i andra medlemsstater. Investeringarna användes ofta till att förbättra befintliga brunkols- och stenkolskraftverk i stället för att övergå till mindre förorenande bränslen, i synnerhet i

Avsikten med detta pressmeddelande är att presentera huvudbudskapen i Europeiska revisionsrättens särskilda rapport. Hela rapporten finns på eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Bulgarien, Tjeckien, Polen och Rumänien. Revisorerna är medvetna om att kommissionen har skärpt reglerna för elsektorn för perioden 2021–2030.

Gratis tilldelning av utsläppsrätter till industrisektorer baseras på riktmärken från dem som presterat bäst inom varje sektor. Utsläppsrätterna kommer att fasas ut gradvis till 2030, förutsatt att sektorn inte anses löpa risk för koldioxidläckage, i vilket fall tilldelningen inte kommer att minska. Med denna metod skapas incitament för att förbättra energieffektiviteten, men revisorerna anser att utsläppsrätterna måste riktas bättre. De industrisektorer som anses löpa risk för koldioxidläckage står fortfarande för över 90 % av EU:s industriutsläpp, och det görs ingen skillnad mellan olika risknivåer, vilket innebär att alla dessa sektorer kan fortsätta erhålla ett fullt antal gratis utsläppsrätter. Revisorerna rekommenderar kommissionen att rikta gratis utsläppsrätter utifrån olika risknivåer.

Dessutom erhåller luftfartssektorn gratis utsläppsrätter trots att den kan överföra koldioxidkostnader på konsumenterna. Revisorerna varnar för att detta skulle kunna gynna koldioxidintensiva flygresor på bekostnad av tågresor.

På grund av den bristfälliga målinriktningen kommer merparten av de gratis utsläppsrätterna med det nuvarande systemet inte att minskas till noll före 2030. Revisorerna anser att man med en mer riktad fördelning skulle ha kunnat motverka risken för koldioxidläckage, minska de så kallade *windfall profits* och gynna de offentliga finanserna genom att öka andelen utsläppsrätter som auktioneras ut.

Meddelande till redaktörer

Enligt EU:s utsläppshandelssystem måste industri-, el- och luftfartssektorerna förvärva tillräckligt med utsläppsrätter för att täcka sina koldioxidutsläpp. Systemet inrättades 2005 och utsläppen per capita i EU har minskat sedan dess men ligger fortfarande högre än det globala genomsnittet. Under systemets två första faser (2005–2012) tilldelades nästan alla utsläppsrätter gratis och antalet utsläppsrätter som tilldelades var större än vad som behövdes för att täcka de faktiska utsläppen. Ett överskott av utsläppsrätter byggdes upp. Under den tredje fasen (2013–2020) har det systemomfattande överskottet till stora delar eliminerats. Mellan 2013 och 2020 har mer än 6,66 miljarder utsläppsrätter tilldelats gratis, och priset på utsläppsrätter har fluktuerat men ökat från mindre än 3 euro till omkring 25 euro per ton utsläppta koldioxidekvivalenter. Från 2012 till mitten av 2019 erhöll medlemsstaterna 42 miljarder euro i auktionsinkomster. Om fler utsläppsrätter till industrin hade auktionerats ut skulle de ha haft betydligt större intäkter. Utsläppshandelssystemets fjärde fas sträcker sig från 2021 till 2030.

Revisorerna undersökte om tilldelningen av gratis utsläppsrätter hade använts framgångsrikt för att modernisera elproduktionen, om den var tillräckligt väl riktad för att skapa incitament till att minska växthusgasutsläppen samt om den hade bidragit till att öka utsläppen. Vid sitt extra möte i juli 2020 uppmanade Europeiska rådet kommissionen att utarbeta ett förslag till översyn av EU:s utsläppshandelssystem. Revisionen omfattade inte covid-19-pandemins inverkan på utsläppshandelssystemet.

Revisionsrättens särskilda rapport 18/2020 *EU:s utsläppshandelssystem: tilldelningen av gratis utsläppsrätter behöver riktas bättre* finns på eca.europa.eu på 23 EU-språk. De senaste åren har [revisionsrätten offentliggjort](#) flera rapporter om energi och klimat som bland annat handlar om [fordonsutsläpp, solcellsenergi och vindkraft](#) och [EU:s utsläppshandelssystem](#).

Information om revisionsrättens åtgärder med anledning av covid-19-pandemin finns [här](#).

Presskontakt för rapporten

Damijan Fišer – E: damijan.fiser@eca.europa.eu T: +352 4398–45510 / M: +352 621552224